

İRANLI MİLİSLERİN SURİYE VE İRAK'TAKİ VARLIĞI KAYGI UYANDIRIYOR

21.04.2017

Amerikaninsesi (20 Nisan 2017)

İranlı general Kasım Süleymani ilk olarak bu ayın başlarında Suriyenin Hama ilinin kuzeyinde görülmüştü. Burada Suriye Devlet Başkanı Beşar Esata bağlı güçler muhaliflerin sürpriz bir taarruzuna karşı koymaya çalışıyor ve yüksek oranda zayıf verdikleri söyleniyordu.

Yerel haberlere göre, İran İslam Devrimi Muhafızları Ordusunun özel operasyonlar birimi Kudüs Gücünün komutanı General Kasım Süleymani pazartesi günü de Hamaya bin kilometre mesafedeki Kerkükteydi. Irakın kuzeyindeki tartışmalı kentin nihai kontrolü konusunda Şii milislerle Kürtler arasında bir anlaşmaya varılması için aracılık ediyordu.

Merkezi Londrada bulunan Arap medya kuruluşu El Arabi El Cedid, Süleymaninin Irakın Kürt bölgesini ziyaretinin birkaç gün sürdüğünü ve o zaman içerisinde Kudüs Gücü komutanının Kerkükün tüm Iraklıların kenti olarak kalmaya devam etmesi ve Kürtler tarafından ilhak edilmemesi gerektiğini vurguladığını bildirdi. Süleymani, Kürtler ve Şiiler arasında çatışmalardan kaçınılması gerektiğini de kaydetti.

Suriye ve Iraktaki savaşlar şiddeti artan düzeyde devam ederken ve İran da bölgedeki askeri varlığını daha da hissettirirken, bazı uzmanlara göre Süleymani giderek artan biçimde İranın Doğu Akdeniz valisi olma rolüne büründü.

59 yaşındaki general, Suriye Devlet Başkanı Beşar Esatın geçen yıl Halepin muhaliflerin kontrolündeki doğu yakasını geri alma ve muhalif milisleri de, askeri stratejistlerin ölüm bölgesi olarak adlandırdığı komşu İdlib bölgesine kanalizasyonla etmeye yönelik askeri stratejinin ana mimarı olarak görülüyor.

Süleymaninin hareketleri, İranın hem Suriye hem Irak için uzun vadeli hedeflerinin neler olduğunu belirlemek için uğraşan analistler ve Batılı istihbarat daireleri tarafından yakından takip ediliyor. Her iki ülke de ileride Tahranın geniş ölçekli bölgesel emellerini gerçekleştirecek alanlar haline mi gelecek? Terör örgütü IŞİD Musul ve Rakkadan atıldığında Irak ve Suriyeyi nihayetinde kim idare edecek?

Üç ülke de derin dini ve kültürel bağlar paylaşıyor. Ancak İranın Suriye ve Iraktaki nüfuzu, Süleymaninin komuta ettiği onbinlerce Şii milisin varlığından geliyor. Bu güçler İranın Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaneye doğrudan bağlı.

Askeri gözlemciler, Suriyede iç savaşın Esatın lehine dönmesini Şii milisler, İranlı muharip askerler ve Rus hava gücünün ortak katkısına bağlıyor.

Ocak 2013ten bu yana, çoğu Pakistanlı Şii olmak üzere Kudüs Gücü ya da diğer İran İslam Devrimi

Muhafızları Ordusu (İİDMO) birimlerinin bini aşkın üyesi İran vatandaşlığı ve para vaadiyle orduya alındı. Çok sayıda İİDMO komutanı Suriyede yaşamını yitirdi. Bu kişiler arasında İranın Ortadoğudaki gizli savaşlarına katılan ve 2013te Tahrandaki Emir el Müminin Camiindeki cenazesine Süleymaninin de katıldığı Hasan Şateri de vardı.

Bazı uzmanlar 10 bin civarında İranlı muharip askerin ve bunun yanında binlerce Lübnanlı Hizbullah üyesinin Suriyede bulunduğunu tahmin ediyor.

Amerika ve İran, Doğu Akdenizde nüfuz mücadelesi verirken, İranın Suriye ve Iraktaki artan gücü Batı başkentlerinde huzursuzluğa neden oluyor. Merkezi Amerikada bulunan araştırma kuruluşu The Century Foundationda Suriyenin geleceğiyle ilgili toplantıda konuşan uzman Sam Heller, İranın nüfuzunun daimi hale gelmesinin özel bir endişe kaynağı oluşturduğunu belirtiyor.

Şam ve Bağdatta da bazı hükümet destekçileri bile İran nüfuzundan rahatsızlık duyuyor.

Ayrıca Iraklı Şii lider Ayetullah Ali Sistaniye bağlı milisler, kutsal kent Necefin nihayetinde İranın nüfuzu altına girmesi tartışmalarından rahatsız. Bu arada Tahrana bağlı milisler Irak toprakları üzerindeki nüfuzlarını arttırdı.

Ayetullah Ali Hamaneye bağlılık yemini eden en büyük milis gruplarından Esayib Ehl ül-Hak geçen ay merkezini Bağdatın bir Sünni mahallesinde Saddam Hüseyinin inşa ettiği bir saraya taşıdı.

Diğer yandan, Kudüs Gücü bağlantılı Şii milisler, Irak Başbakanı Haydar el Ebadinin IŞİDle mücadele stratejisine bağlı kalmaya çalışıyor ve Sünni bir kent olan Musuldaki savaşı yalnızca Irak ordusuna bırakmış durumda.

Şii milisler Irakta konuşlu Amerikan askerleri ya da Peşmerge güçleriyle de çatışmaya girmekten kaçınıyor. Amerikanın iki hafta önce Suriyeye düzenlediği füze saldırısının ardından İranın Iraktaki Şii milisleri harekete geçirebileceği yönünde korkular bulunuyordu.

Ancak daha uzun vadede Tahranın Irakta devam eden bir Amerikan askeri varlığını kabul edip etmeyeceği belirsiz. Irak Başbakanı Ebadi Washingtona son ziyaretinde Amerikan askeri varlığının devamını görmeyi arzuladığını söylemişti.

İranın kontrolündeki milis grubu Irak İslami Direniş Hareketinin (el Noceba) sözcüsü Haşim el Musavi mart ayında Tahranda düzenlediği basın toplantısında, kendileri ve Iraklı Şii milislerin, IŞİD yenilgiye uğratıldıktan sonra bölgede daha geniş bir rol üstlenmek istediklerini söylemişti.

Musavi, geri çekilmedikleri takdirde Musul yakınlarındaki Türk askerlerine saldırmaktan ve İsraili hedef alacak şekilde Golan Tepelerinde bir tugay oluşturmaktan da bahsetti. İİDMO birimlerinin zaten Golan Tepelerinde üslenmiş oldukları tahmin ediliyor.

Başkan Donald Trumpa, 5 Nisanda Washingtonda Ürdün Kralı Abdullah ile düzenlediği ortak basın toplantısında, Suriyede İrana bağlı milisler ve Suriye Devlet Başkanı Esata destekleri hakkında ne düşündüğü soruldu. Trump, Onların peşine düşecek misiniz? sorusunu, Göreceksiniz. Bir mesaj alacaklar. Bu mesajın ne olacağını göreceksiniz diye yanıtlamıştı.

Ancak Brookings Doha Merkezinde uzman ve Irak ve Suriyedeki Şii milisleri konu alan bir kitabın yazarı olan Ranj Alaaldine göre, İran ve taşeron grupları sahadaki gerçekliklere hükmediyor. Alaaldin, İranın etkisinin yok edilemeyeceğini, sadece kontrol altına alınabileceğini savunuyor.

Kaynak/Source: